NORAKSTS
Lieta Nr.A42562808
A01457-10/16

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 29.janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Dz.Amerika,

piedaloties pieteicējai *L.A.* un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Tieslietu ministrijas pārstāvim *K.S.*,

2010.gada 20.janvārī Rīgā, Antonijas ielā 6, atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *L.A.* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par morālā un personiskā kaitējuma atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 31.janvārī Tieslietu ministrijā tika saņemts *L.A.* (turpmāk – pieteicēja) iesniegums par Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) ģenerāldirektora bezdarbību. Iesniegumā pieteicēja norādīja, ka bezdarbība izpaudusies, neatbildot uz viņas 2006.gada 4.janvāra, 12.janvāra un 20.janvāra iesniegumiem vispār, vai sniedzot atbildi ne pēc būtības, kā arī nokavējot atbildes sniegšanas likumā noteikto termiņu.

[2] Tieslietu ministrija (turpmāk arī – atbildētājs) izskatīja pieteicējas iesniegumu un 2007.gada 27.februārī pieņēma lēmumu Nr.1-12/30. Minētais lēmums netika pārsūdzēts.

[3] 2008.gada 13.martā Tieslietu ministrijā no VZD tika saņemts pieteicējas iesniegums par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 12000 sakarā ar to, ka VZD nesniedza atbildes uz pieteicējas iesniegumiem un nokavēja atbildes sniegšanai likumā noteikto termiņu. Minētajā iesniegumā pieteicēja norāda, ka Tieslietu ministrija 2007.gada 27.februāra lēmumā Nr.1-12/30 atzinusi, ka VZD rīcība ir bijusi prettiesiska.

[4] 2008.gada 9.aprīlī atbildētājs pieņēma lēmumu Nr.1-12/51 (turpmāk – Lēmums) noraidīt pieteicējas 2008.gada 13.marta iesniegumu par personiskā kaitējuma Ls 7000 apmērā un morālā kaitējuma Ls 5000 apmērā atlīdzināšanu.

Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Savā 2006.gada 4.janvāra iesniegumā pieteicēja VZD lūdza izsniegt visu to dokumentu apliecinātas kopijas, kuru neapliecinātas kopijas viņa saņēmusi administratīvajā lietā tiesā, un VZD atzina, ka 2006.gada 4.janvāra iesnieguma izskatīšanas rezultātā administratīvais akts nebija jāizdod. Ministrija atzina, ka administratīvā procesa ietvaros tiesā pieteicēja ir saņēmusi visas VZD iesniegto

dokumentu kopijas un iepazinusies ar attiecīgās administratīvās lietas materiāliem, tajā skaitā arī ar šo dokumentu apliecinātām kopijām. VZD rīcībā esošo dokumentu kopijas pieteicējai tika nosūtītas jau 2004.gada 9.augustā, izpildot Administratīvās rajona tiesas spriedumu. Līdz ar to rezultāts, kura sasniegšanai pieteicēja vērsās VZD, ticis sasniegts. Vienlaikus ministrija atzina, ka atbilstoši likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 7.pantam un 8.panta pirmās daļas 2.punktam VZD nebija atbrīvots no pienākuma sniegt rakstveida atbildi uz pieteicējas 2006. gada 4.janvāra iesniegumu.

2006.gada 12.janvāra iesniegumā pieteicēja pieprasīja VZD robežu shēmas zemes kadastra vienībām Nr.*/kadastra numurs/* un Nr.*/kadastra numurs/* anulēšanu. Atbildi uz iesniegumu VZD sniedza 2006.gada 25.maijā. Ministrija, izvērtējot lietas materiālus kopsakarā, secināja, ka VZD 2006.gada 25.maijā sniegtā atbilde faktiski aptver to jautājumu loku, kas ietverts iesniegumā, un atzīstama par sniegtu pēc būtības. Vienlaikus ministrija atzina, ka VZD nav ievērojis likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 8.panta pirmās daļas 1. un 2. punkta prasības. Proti, VZD 2006.gada 31.marta vēstulē norādījis, ka atbildes sniegšanas termiņš tiek pagarināts sakarā ar informācijas pieprasīšanu, lai sagatavotu atbildes uz daudz vēlāk saņemtajiem iesniegumiem. 2006.gada 12.janvāra iesnieguma norādīšana pati par sevi neapstiprina, ka par papildu pārbaudes nepieciešamību pieteicēja tika informēta likumā paredzētajā termiņā un tā rezultātā dienests bija tiesīgs atbildi sniegt vēlāk. Tā kā atbilde iesniedzējai tika sniegta tikai 2006.gada 25.maijā, ministrija atzina, ka VZD ir nokavējis likumā noteikto termiņu atbildes sniegšanai.

Pieteicējas 2006.gada 20.janvāra iesniegums tika iesniegts par mantojamās zemes atgūšanas procesu. Iesniegumā pieteicēja VZD lūdza iepazīties ar šī iesnieguma pielikumā pievienoto dokumentu un avīžu rakstu kopijām un neuzturēt VZD apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2004.gada 26.novembra spriedumu administratīvajā lietā Nr.A42026504 AA 83-06/14. Ministrija noskaidroja, ka administratīvajā lietā, kuras sakarā pieteicēja vērsās VZD, tiesvedība ir beigusies. Proti, ar Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 30.marta spriedumu lietā Nr.A42026504 AA 83-06/14 pieteicējas pieteikums par VZD bezdarbību attiecībā uz Valkas rajona Trikātas pagasta zemes komisijas 1996.gada 31.oktobra lēmuma Nr.18 protokolu Nr.3 par 7,7 ha zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā pieteicējai nerealizēšanu noraidīts. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments minēto Administratīvās apgabaltiesas spriedumu atstājis negrozītu (2006.gada 17.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-403). Ministrija pieteicējas 2006.gada 20.janvāra iesniegumu vērtēja kā priekšlikumu VZD iepazīties ar dažādiem pieteicējas un VZD rīcībā esošajiem materiāliem (piemēram, tiesas spriedumu lietā, kurā dienests ir pieaicināts atbildētāja pusē, dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas dažādiem lēmumiem un vēstulēm utt.), kā arī atsaukt VZD apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2004.gada 26.novembra spriedumu administratīvajā lietā Nr.A42026504. Ministrijas vērtējumā iesnieguma saturs neliecināja par nepieciešamību to izskatīt pēc būtības. Tādējādi ministrija secināja, ka, neskatoties uz to, ka likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" tiesību normas neparedz iestādei tiesības likumā noteiktajā termiņā neatsaukties uz personas iesniegto priekšlikumu, tomēr VZD rīcība, pieteicējai rakstveidā nepaziņojot par priekšlikuma pieņemšanu zināšanai, nav radījusi pieteicējas tiesību būtisku aizskārumu.

[4.2] Konkrētajā gadījumā pieteicēja iesniegumu par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu pamato ar ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmumā Nr.1-12/30 norādītajiem apstākļiem un to, ka ministrija ir konstatējusi dienesta prettiesisku faktisko rīcību, neatbildot uz pieteicējas iesniegumiem un nokavējot atbildes sniegšanas termiņu. Tomēr ministrija norāda, ka, izlemjot jautājumu par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, lai noteiktu tiesības uz atlīdzinājumu, jākonstatē tieša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto kaitējumu, tas ir, jākonstatē objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām kaitējumu radošām sekām. Proti, jākonstatē, ka minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Savukārt morālā kaitējuma atlīdzināšanas gadījumā morālais kaitējums nosakāms atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 8. panta pirmā daļa noteic, ka personiskais kaitējums šī likuma izpratnē ir kaitējums, kas ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību nodarīts fiziskās personas dzīvībai, fiziskajai integritātei, veselībai, brīvībai, godam un cieņai, personiskam un ģimenes noslēpumam vai komercnoslēpumam, autortiesībām vai citām nemantiskajām vai ar likumu aizsargātajām interesēm.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14. panta pirmajai un otrajai daļai personisko kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus. Personiskā kaitējuma apmēru nosaka apmērā līdz 5000 latiem. Ja nodarīts smags personiskais kaitējums, atlīdzinājumu var noteikt apmērā līdz 7000 latiem, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzinājuma apmērs var būt līdz 20 000 latiem.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 97.pantu, nosakot personiskā kaitējuma priekšnosacījumus un atlīdzinājuma apmēru, piemēro civiltiesību principus, ja likumā nav noteikts citādi.

Personisko kaitējumu pieteicēja novērtējusi Ls 7000 apmērā. Tādējādi pieteicējas ieskatā viņai nodarītais personiskais kaitējums ir vērtējams kā sevišķi smags kaitējums, taču pierādījumus, kā to paredz Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta otrā daļa, nav iesniegusi. Līdz ar to nav iespējams objektīvi novērtēt pieprasītā kaitējuma apmēra pamatotību un cēloņsakarību. Turklāt ministrija uzskata, ka ar faktisko rīcību, kas saistīta ar atbildes nesniegšanu uz iesniegumu vai atbildes sniegšanas termiņa nokavēšanu, nav iespējams personai nodarīt personisko kaitējumu tādā apmērā, kā to norāda pieteicēja. Kā atzinis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2007.gada 8.marta spriedumā lietā Nr. SKA-69/2007, atbildot uz iesniegumu likumā „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" noteiktajā kārtībā, iestādei nav jāveic citas faktiskās vai tiesiskās darbības. No ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmumā Nr. 1-12/30 konstatētajiem apstākļiem un izdarītajiem secinājumiem neizriet, ka VZD sakarā ar pieteicējas 2006.gada 4.janvāra, 12.janvāra un 20.janvāra iesniegumiem bija jāveic citas faktiskās vai tiesiskās darbības, kuru neveikšanas dēļ būtu varējušas iestāties smagas sekas.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pants noteic, ka morālais kaitējums šī likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Savukārt Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta trešā daļa noteic, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums.

Kā jau tika noskaidrots, ar spēkā stājušos ministrijas lēmumu ir konstatēts, ka dienesta rīcība, neatbildot uz pieteicējas iesniegumiem un nokavējot atbildes sniegšanas termiņu, nav atbildusi likumā noteiktajām prasībām. Tādējādi ir pamats uzskatīt, ka pieteicējai varēja rasties morālais kaitējums, taču, nosakot kaitējuma apmēru, jāņem vērā ne tikai Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta trešajā daļā noteiktās kaitējuma atlīdzības robežas, bet arī tas, vai personas tiesību aizskārums bija būtisks, jo morālais kaitējums tiesību normās noteiktajās robežās un veidos atlīdzināms tikai būtiska tiesību aizskāruma gadījumā.

Ministrija 2007.gada 27.februāra lēmumā Nr. 1-12/30 atzina, ka VZD rīcība, pieteicējai rakstveidā nepaziņojot par 2006.gada 20.janvāra iesniegumā izteiktā priekšlikuma pieņemšanu zināšanai, nav radījusi pieteicējas tiesību būtisku aizskārumu. Tāpat attiecībā uz 2006.gada 4.janvāra iesniegumu tika atzīts, ka atbilde uz šo iesniegumu faktiski būtu formāla, jo rezultāts, kura dēļ pieteicēja vērsās dienestā, bija jau pirms tam sasniegts administratīvā procesa ietvaros tiesā, VZD izpildot Administratīvās rajona tiesas spriedumu. Savukārt atbildes termiņa nokavēšana uz pieteicējas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu pati par sevi nevarēja radīt būtisku tiesību aizskārumu, jo, kā atzina ministrija, praktiski šajā pašā jautājumā ministrija jau 2004.gada 7.jūnijā pieņēma lēmumu, ar kuru iesniedzējas lūgumu atsākt administratīvo procesu par *S.V.* zemes īpašuma robežu noteikšanu un robežu plāna tiesiskumu noraidīja, jo atbilstoši lietas apstākļiem strīds par *S.V.* tiesībām uz nekustamo īpašumu risināms tiesā vispārējā kārtībā. Tikai tas apstāklis, ka pieteicēja ikreiz iesniedz jaunu iesniegumu, neliecina, ka būtībā netiek prasīts tas pats, kas agrāk iesniegtajos iesniegumos, protestos, apstrīdējumos utt. Līdz ar to pieteicējas tiesību aizskārums nav vērtējams kā būtisks un nav pamata pieprasītā kaitējuma atlīdzināšanai.

[5] 2008.gada 12.maijā pieteicēja iesniegusi pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā pieteicēja lūdz atcelt Tieslietu ministrijas 2008.gada 9.aprīļa lēmumu Nr.1-12/51 un izdot labvēlīgu administratīvo aktu attiecībā par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu sakarā ar VZD bezdarbību, neatbildot uz pieteicējas 2006.gada 4.janvāra, 12.janvāra, 20.janvāra iesniegumiem. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2008.gada 14.maija lēmumu pieteicējas pieteikums pieņemts par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteicēja pieteikumā norāda, ka ar Tieslietu ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmumu Nr.1-12/30 VZD rīcība ir atzīta par prettiesisku, kas ir pamats zaudējuma atlīdzināšanas iesniegumam.

Pieteicējai ir tiesisks pamats zaudējumu prasībai no VZD saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 49.panta 3.daļu, 92.pantu, 93.pantu, saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.pantu, 4.pantu, 5.pantu, 8.pantu, 9.pantu,11.panta 2.un 3.daļu.

Tieslietu ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmums Nr.1-12/30 ir neatbilstošs apstākļiem un tiesību normām tāpēc, ka tas tika pieņemts pēc amatpersonas *M.B.* norādījumiem, izrēķinoties ar pieteicēju.

[6] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumā neatzīst prasījumu, pamatojoties uz pārsūdzētajā Lēmumā minēto, papildus paskaidrojot turpmāko.

Atbildētājs uzskata, ka pieteicējas pieteikumā norādītie argumenti saistībā ar bijušo */amats/ M.B.* ir nekorekti un tie neattiecas uz pieteikuma priekšmetu.

Atbildētājs norāda, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, t.i. izdots, ievērojot formālos un procesuālos priekšnoteikumus kompetences ietvaros. Līdz ar to nav pamata tā atcelšanai, kas, savukārt, izslēdz iespēju apmierināt pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja prasījumu, norādot, ka iesniegumu par zaudējumu atlīdzību ir iesniegusi, nenokavējot termiņu, proti, 12 mēnešu laikā no brīža, kad tika pieņemts Tieslietu ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmums par VZD faktisko rīcību. Iesniegumu par zaudējumu atlīdzību pieteicēja iesniegusi 2008.gada 27.februārī.

[8] Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos minētajiem argumentiem, papildus norādot, ka pieteicēja iesniegumu par zaudējumu atlīdzību iesniegusi tikai pēc 14 mēnešiem, līdz ar to ir apšaubām, vai šāds kaitējums pieteicējai ir nodarīts.

Motīvu daļa

[9] Tiesa, izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Savukārt**,** Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību.

No minētajām normām izriet, ka zaudējumu atlīdzinājumu var prasīt tikai par prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību.

Tas nozīmē, ka primāri ir noskaidrojams, vai iestāde ir veikusi tādas darbības, kas ir vērtējamas kā administratīvais akts vai faktiskā rīcība, vai tās ir bijušas prettiesiskas, un visbeidzot, vai to prettiesiskuma gadījumā ir atlīdzināms morālais un personiskais kaitējums.

[11] Pieteicēja Tieslietu ministrijā apstrīdējusi VZD rīcību, kas izpaudusies kā neatbildēšana uz 2006.gada 4.janvāra iesniegumu, uz kuru nav sniegta atbilde, uz

2006.gada 12.janvāra iesniegumu, uz kuru atbilde sniegta tikai 2006.gada 25.maijā, un uz 2006.gada 20.janvāra iesniegumu, uz kuru nav atbildēts.

Tiesa konstatē, ka Tieslietu ministrija 2007.gada 27.februārī ir pieņēmusi lēmumu Nr.1-12/30 *(lietas 22.-27.lapa)*, kas pieņemts, pamatojoties uz pieteicējas 2007.gada 18.janvāra iesniegumu, kurā Tieslietu ministrija ir vērtējusi VZD faktiskās rīcības tiesiskumu, tādējādi atzīstot VZD rīcību, neatbildot vispār vai neatbildot termiņā uz pieteicējas 2006.gada 4.janvāra, 2006.gada 12.janvāra un 2006.gada 20.janvāra iesniegumu, par faktisko rīcību APL 89.panta izpratnē. Šis lēmums netika pārsūdzēts, tāpēc kļuvis neapstrīdams un ir spēkā.

Turklāt, jānorāda, ka neatkarīgi no atbildētāja 2007.gada 27.februāra lēmumā izdarītajiem secinājumiem par faktiskās rīcības prettiesiskumu, neatbildot uz pieteicējas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu likumā noteiktajā termiņā, pastāv arī spēkā stājies tiesas spriedumus. Proti, pieteicēja 2007.gada 11.janvārī vērsusies tiesā ar pieteikumu par VZD faktisko rīcību, kas izpaudusies kā atbildes nesniegšana uz pieteicējas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu pēc būtības un neievērojot procesuālo termiņu. 2008.gada 29.jūlijā Administratīvā rajona tiesa sastādījusi spriedumu lietā Nr.A42399207, apmierinot pieteicējas pieteikumu un uzliekot par pienākumu VZD 15 dienu laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicējas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu. Spriedums netika pārsūdzēts un tas stājies spēkā 2008.gada 19.augustā.

Tiesa 2008.gada 29.jūlija spriedumā atzinusi, ka VZD, sniedzot atbildi uz 2006.gada 12.janvāra iesniegumu, ir gan pārkāpis likumā noteikto termiņu, gan arī nav atbildējis pēc būtības, jo ir izdarījis kļūdainu secinājumu par pieteicējas iesniegumā izteikto lūgumu. Proti, atbildētājs ir norādījis, ka nav iespējams atzīt par spēkā neesošām zemes vienību robežas, kas ir nostiprinātas zemesgrāmatā. Savukārt, pieteicēja nav izteikusi atbildētājam šādu lūgumu. No pieteicējas iesnieguma iestādei nepārprotami ir secināms, ka pieteicēja ir vēlējusies, lai atbildētājs atzīst, ka robežshēmas, kas ir pievienotas atceltajam lēmumam kā pielikumi ir zaudējušas savu spēku līdz ar šā lēmuma atcelšanu, nevis lūgusi atzīt par spēkā neesošām zemes vienību robežas dabā.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka jau ar spēkā esošu un neapstrīdamu lēmumu ir atzīts, ka VZD rīcība, neatbildot vispār vai neatbildot termiņā uz pieteicējas 2006.gada 4.janvāra, 2006.gada 12.janvāra un 2006.gada 20.janvāra iesniegumu, ir vērtējama kā faktiskā rīcība APL 89.panta izpratnē, tāpat arī ar spēkā stājušos Administratīvās rajona tiesas spriedumu ir atzīts, ka atbildes nesniegšana uz pieteicējas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu pēc būtības un neievērojot procesuālo termiņu, ir vērtējama kā faktiskā rīcība. Tāpat arī ar šiem nolēmumiem ir atzīts, ka šī faktiskā rīcība bijusi prettiesiska.

Ievērojot to, ka abi šie nolēmumi ir stājušies spēkā un nav pārsūdzēti, tiesai nav tiesību lemt par to, vai VZD rīcība, neatbildot vispār vai neatbildot termiņā uz pieteicējas 2006.gada 4.janvāra, 2006.gada 12.janvāra un 2006.gada 20.janvāra iesniegumu, ir faktiskā rīcība APL izpratnē un vai tā ir prettiesiska. Tiesai ir jāņem vērā gan nodibinātie fakti, gan arī to juridiskais vērtējums, proti, jāpieņem, ka VZD rīcība ir faktiskā rīcība un tā ir bijusi prettiesiska tādā apmērā, kādā tas noteikts ar Tieslietu ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmumu un Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 29.jūlijas spriedumu.

[12] Ievērojot sprieduma 11.punktā konstatēto, tiesai ir jāvērtē, vai konstatētās prettiesiskās faktiskās rīcības rezultātā pieteicējai ir atlīdzināms morālais un personiskais kaitējums.

Šim mērķim nepieciešams noskaidrot, kā izpaudies faktiskās rīcības prettiesiskums un kādas sekas tas ir radījis. Tiesa šai sakarā konstatē sekojošo.

[12.1] 2006.gada 4.janvāra iesniegumā pieteicēja VZD lūgusi izsniegt visu to dokumentu apliecinātas kopijas, kuru neapliecinātas kopijas viņa saņēmusi administratīvajā lietā Administratīvajā apgabaltiesā. Pieteicēja iesniegumā norādījusi, ka pieprasīto dokumentu apliecinātas kopijas ir atradušās administratīvās lietas tiesā materiālos, vienīgi VZD paskaidrojumiem pievienotā izdruka no īpašuma kadastra Nr*./kadastra numurs/* „*./Nosaukums/*" nav bijusi apliecināta kā atbilstoša oriģinālam. Tāpēc pieteicēja lūgusi izsniegt visu šo dokumentu, kuru kopijas pieteicēja bija saņēmusi tiesā, apliecinātas kopijas.

Atbildētājs konstatējis, ka pieteicēja par VZD atteikumu izsniegt informāciju un dokumentu kopijas par saimniecības „*./Nosaukums/*" robežu noteikšanas procesu jau 2004.gada 9.martā vērsusies Administratīvajā rajona tiesā, ar kuras 2004.gada 4.jūnija spriedumu lietā Nr.42028004 VZD tika uzlikts par pienākumu izsniegt pieteicējas pieprasītos dokumentus. Spriedums tika izpildīts 2004.gada 9.augustā.

Atbildētājs, vērtējot šo VZD rīcību, atzinis, ka pieteicēja ir sasniegusi rezultātu, kā dēļ tā vērsusies iestādē, proti, pieteicēja ir saņēmusi pieprasīto dokumentu kopijas jau 2004.gada 9.augustā. Tai pat laikā tas nav atbrīvojis VZD no pienākuma sniegt rakstveida atbildi uz pieteicējas 2006.gada 4.janvāra iesniegumu saskaņā ar „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 7.pantu un 8.panta pirmās daļas 2.punktu. Taču, ievērojot to, ka pieteicēja jau vienreiz ir saņēmusi visu dokumentu kopijas, tad atbildētājs neuzskatīja par nepieciešamu uzlikt pienākumu VZD izskatīt pieteicējs iesniegumu un sniegt rakstveida atbildi, jo pie konstatētajiem apstākļiem tiktu panākta tikai formāla atbildes sniegšana.

Tātad, VZD faktiskās rīcības prettiesiskums izpaudies tādējādi, ka VZD tomēr bija pienākums sniegt rakstveida atbildi uz 2006.gada 4.janvāra iesniegumu, kaut arī pieteicējas mērķis, kādēļ viņa vērsusies VZD ar 2006.gada 4.janvāra iesniegumu, jau ticis sasniegts. Šāds konstatējums izriet no Tieslietu ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmuma un tas nav apšaubīts, šo lēmumu pārsūdzot tiesā.

Tiesa secina, ka atbildes sniegšanas gadījumā VZD būtu jāsniedz formāla atbilde, informējot pieteicēju, ka pieprasītie dokumenti viņai jau vienreiz ir izsniegti.

Līdz ar to secināms, ka VZD prettiesiskā faktiskā rīcība nav izraisījusi būtisku pieteicējas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisku aizskārumu, jo pieteicējas pieprasītie dokumenti jau bija viņas rīcībā.

[12.2] 2006.gada 12.janvāra iesniegumā, kurš VZD iesniegts 2006.gada 12.janvārī, pieteicēja lūgusi anulēt zemes robežu shēmas zemes kadastra vienībām Nr*./kadastra numurs/* un Nr*./kadastra numurs/*.

Pieteicēja attiecībā uz šo iesniegumu pieteikumā norādījusi, ka atbilde nav sniegta likumā noteiktajā termiņā, bet gan tikai 2006.gada 25.maijā.

Tieslietu ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmumā konstatēts, ka 2006.gada 31.martā VZD nosūtījis pieteicējai vēstuli Nr.1391-A-207/2B-lfiz, ar kuru informējis pieteicēju, ka atbilde uz viņas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu un vēl četriem

iesniegumiem tiks sniegta divu mēnešu laikā no pēdējā iesnieguma saņemšanas dienas. Šāds fakts ir konstatēts arī 2008.gada 29.jūlija Administratīvās rajona tiesas spriedumā.

Šajā spriedumā, citstarp, konstatēts, ka 2006.gada 31.martā VZD nosūtījis pieteicējai vēstuli Nr.1391-A-207/2B-lfiz, ar kuru informējis pieteicēju, ka atbilde uz viņas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu un vēl četriem iesniegumiem tiks sniegta divu mēnešu laikā no pēdējā iesnieguma saņemšanas dienas. Atbilde uz iesniegumu tika sniegta 2006.gada 25.maijā, kad VZD nosūtījis pieteicējai vēstuli Nr.2795-A-37atk.14/2B-1fiz./3, sniedzot atbildi uz pieteicējas 2006.gada 12.janvāra iesniegumu. Vēstulē atbildētājs konstatējis, ka robežshēma ir pielikums atceltajam VZD Vidzemes reģionālās nodaļas Valkas rajona filiāles vadītāja *V.R.* 2000.gada 14.februāra lēmumam Nr.576/5-10-13/109. Tāpat atbildētājs norādījis, ka tas nav tiesīgs atzīt par spēkā neesošām zemes vienību robežas, kuras ir nostiprinātas zemesgrāmatā.

2008.gada 29.jūlija spriedumā konstatēts, ka VZD ir nokavējis likumā noteikto termiņu atbildes sniegšanai. Arī Tieslietu ministrija savā 2007.gada 27.februāra lēmumā ir izdarījusi šādu secinājumu.

Pieteicēja nav norādījusi, kādā veidā pēc būtības VZD prettiesiskā faktiskā rīcība, neatbildot pieteicējai uz 2006.gada 12.janvāra iesniegumu likumā noteiktajā termiņā, ir ietekmējusi pieteicējas tiesības un tiesiskās intereses. Citiem vārdiem, pieteicēja nenorāda, kādas sekas viņai radušās no tā, ka viņai laikus netika sniegta VZD atbilde, kura ir sniegta 2006.gada 25.maijā. Līdz ar to, tiesa secina, ka pieteicējas tiesības un tiesiskās intereses ir aizskartas tikai tādējādi, ka ir pārkāptas pieteicējas tiesības atbildi saņemt likumā noteiktajā termiņā.

Ievērojot to, ka cits aizskārums pieteicējai nav izraisīts, tiesa uzskata, ka arī šajā gadījumā nav pamata secinājumam, ka ar šo VZD prettiesisko faktisko rīcību būtu izraisīts būtisks pieteicējas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

[12.3] 2006.gada 20.janvārī pieteicēja iesniegusi iesniegumu par mantojamās zemes atgūšanas procesu, kurā lūgts iepazīties ar šī iesnieguma pielikumā pievienoto dokumentu un avīžu rakstu kopijām un neuzturēt par Administratīvās rajona tiesas 2004.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.A42026504 iesniegto VZD apelācijas sūdzību. Atbilde uz šo iesniegumu netika sniegta, jo tas pēc sava satura bijis tāds, kurš neprasa atbildi.

Attiecībā uz šo VZD faktisko rīcību, Tieslietu ministrija 2007.gada 27.februāra lēmumā secinājusi, ka šis iesniegums ir vērtējams kā priekšlikums iepazīties ar dažādiem dokumentiem, kā arī atsaukt apelācijas sūdzību. Tieslietu ministrija secinājusi, ka arī šajā gadījumā likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" tiesību normas neparedz iestādei tiesības likumā noteiktajā termiņā neatsaukties uz personas iesniegto priekšlikumu, tomēr VZD rīcība, iesniedzējai rakstveidā nepaziņojot par priekšlikuma pieņemšanu zināšanai, nav radījusi iesniedzējas tiesību būtisku aizskārumu. Iesnieguma saturs neliecina par nepieciešamību to izskatīt pēc būtības. Turklāt, tiesvedība administratīvajā lietā jau ir beigusies. Tāpēc atbildētājs neuzskatīja par nepieciešamu uzlikt pienākumu VZD paziņot pieteicējai rakstveidā par viņas priekšlikuma pieņemšanu zināšanai.

Ņemot vērā augstāk minēto, ir acīmredzami, ka neatbildot uz pieteicējas 2006.gada 20.janvāra iesniegumu, pieteicējai nav nodarīts būtisks viņas tiesību un

tiesisko interešu aizskārums, jo no iesnieguma teksta izrietēja, ka atbilde uz to varētu būt tikai formāla.

[13] Pieteicēja norādījusi, ka viņai ar iepriekš konstatēto prettiesisko faktisko rīcību ir nodarīts personiskais kaitējums Ls 7000 apmērā.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 8.panta pirmā daļa noteic, ka personiskais kaitējums šā likuma izpratnē ir kaitējums, kas ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību nodarīts fiziskās personas dzīvībai, fiziskajai integritātei, veselībai, brīvībai, godam un cieņai, personiskam un ģimenes noslēpumam vai komercnoslēpumam, autortiesībām vai citām nemantiskajām tiesībām vai ar likumu aizsargātajām interesēm.

Savukārt, Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6.panta pirmā daļa noteic, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Pirmkārt, pieteicēja nenorāda, kādā veidā izpaužas viņai nodarītais personiskais kaitējums, taču augstāk citētās normas paredz vairākus personiskā kaitējuma veidus. Otrkārt, nav arī norādīts, kādā veidā konkrētā prettiesiskā rīcība ir sasaistāma ar pieteicējai nodarīto personisko kaitējumu. Bet Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta otrā daļa paredz, ka personiskā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats tiek pierādīts ar Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem, privātpersonai ir pienākums norādīt personiskā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru un to pamatot.

Ievērojot minēto, tiesai jau pašos pamatos nav iespējams novērtēt, vai ar prettiesisko faktisko rīcību pieteicējai ir nodarīts personiskais kaitējums, jo nav zināms, kāds personiskais kaitējums ir nodarīts un līdz ar to nav arī noskaidrojama cēloņsakarība starp personisko kaitējumu un prettiesisko faktisko rīcību.

Līdz ar to pieteikums daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par personiskā kaitējuma atlīdzinājumu ir noraidāms.

[14] Pieteicēja norādījusi, ka viņai ar iepriekš konstatēto prettiesisko faktisko rīcību ir nodarīts morālais kaitējums Ls 5000 apmērā.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pants noteic, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Kaut arī ir pierādīts pieteicējas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, tomēr, tiesas ieskatā, tas nav pietiekošs pamats morālā kaitējuma atlīdzinājumam Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.panta izpratnē, jo aizskārumam jābūt būtiskam.

Kā jau tas konstatēts iepriekš, nevienā no gadījumiem pieteicējai nav radīts būtisks aizskārums. Pieteicējas iesniegumi bija tādi, uz kuriem atbildes bija jāsniedz tikai formāli, kas ir konstatēts ar Tieslietu ministrijas 2007.gada 27.februāra lēmumu, kurš nav pārsūdzēts. Līdz ar to pieteicējai nodarīto kaitējumu var vērtēt tikai tādējādi, ka ir aizskartas viņas tiesības saņemt atbildi vai saņemt to likumā noteiktā termiņā,

taču tālejošākas sekas šai prettiesiskajai faktiskajai rīcībai nav bijušas, arī pieteicēja uz šādām sekām nenorāda.

Turklāt, jānorāda, ka pieteicēja par morālā un personiskā kaitējuma atlīdzinājumu vērsusies iestādē tikai 2008.gada 27.februārī *(lietas 8.lapa)*, kas gan ir pietiekoši, lai uzskatītu, ka iesniegums iesniegts Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 17.pantā noteiktajā termiņā, bet tai pat laikā rada šaubas par to, ka pieteicējai būtu nodarīts būtisks morālais kaitējums. Ja pieteicēja jūtās morāli aizvainota, ka viņai netiek sniegtas atbildes vai tās netiek sniegtas noteiktā termiņā (citu morālo kaitējumu tiesa nesaskata un to nav norādījusi arī pieteicēja), tad tiesas izpratnē, vadoties no iekšējās pārliecības, personai uzreiz būtu jāvēršas iestādē, lai tā atlīdzinātu šo kaitējumu. Turklāt, nav mazsvarīgs fakts, ka par VZD prettiesisko faktisko rīcību pieteicēja arī sūdzējusies tikai apmēram gadu pēc tam, kad pieteicēja iesniegusi iesniegumus.

Līdz ar to tiesa secina, ka arī pašai pieteicējai nodarītais tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav licies tik būtisks, lai uzreiz vērstos iestādē ar lūgumu izvērtēt šīs rīcības tiesiskumu, kā arī prasīt kaitējuma atlīdzinājumu.

Tāpat arī jānorāda uz pieteicējas līdzdalības pienākumu, kas paredzēts Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 10.panta pirmajā daļā, kas noteic, ka cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu.

Pieteicējai ir labi zināms, kādā termiņā ir sniedzamas atbildes uz iesniegumiem. Pieteicējai saskaņā ar minēto normu zaudējumu atlīdzināšanas kontekstā bija pienākums atgādināt VZD par pienākumu sniegt atbildi. Ievērojot to, ka pieteicēja to nav darījusi, tas samazina pieteicējas iespēju saņemt zaudējuma atlīdzinājumu. Turklāt, tas, ka pieteicēja nav atgādinājusi VZD pienākumu sniegt atbildes, vēlreiz liecina, ka pieteicējai nemaz nebija tik būtiski tās saņemt un tas neradīja pieteicējai praktiski nekādu aizskārumu.

Tiesa vēlas norādīt, ka likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" normas, kuras nosaka atbilžu sniegšanas kārtību un termiņus, nav radītas ar pašmērķi, lai tās pašas par sevi tiktu ievērotas. To mērķis ir tālejošāks, kas neaprobežojas tikai ar pienākumu ievērot šīs normas, tās radītas, lai nodrošinātu tiesisku stabilitāti un sargātu tās personu tiesiskās intereses un tiesības, kuras izriet no tiesībām iesniegt iesniegumus. Citiem vārdiem, persona, kura iesniedz iesniegumu, visticamāk, neiesniedz iesniegumu tikai tā iesniegšanas pēc, bet gan lai kaut ko uzzinātu, kaut ko noskaidrotu vai informētu utt. Tieši šīs intereses un tiesības, kas izriet no iespējām iesniegt iesniegumus un saņemt atbildes pēc būtības, ir aizsargājamas. Tāpēc nodarītais kaitējums ir vērtējams tieši šādā aspektā, vai ar atbildes nesniegšanu, vai nesniegšanu termiņā, ir skartas iepriekš minētas intereses un tiesības.

[15] Ievērojot spriedumā minētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanai nav pamata, līdz ar to pieteicējas pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidāms.

[16] 2007.gada 27.septembrī Saeimā pieņemts un 2008.gada 1.janvārī stājies spēkā Iesniegumu likums. Tā 10.panta ceturtā daļa paredz, ka pieteikumu par administratīvo aktu vai faktisko rīcību var iesniegt Administratīvajā rajona tiesā. Tiesas spriedumu

var pārsūdzēt, iesniedzot kasācijas sūdzību Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam. Savukārt, likuma pārejas noteikumu 3.punkts noteic, ka šā likuma 10.panta ceturtā daļa neattiecas uz tām lietām, kurās Administratīvā rajona tiesa spriedumu pieņēmusi līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai. Šajās lietās spriedums pārsūdzams Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

Tātad, šajā lietā ir piemērojama Iesniegumu likuma 10.panta ceturtā daļa.

APL 93.panta ceturtā daļa noteic, ka prasījumu atlīdzināt zaudējumu vai kaitējumu, kas nodarīts ar tādu administratīvo aktu vai faktisko rīcību, kurai likumā noteikta īpaša pārsūdzēšanas kārtība, izskata tādā pašā kārtībā, kāda noteikta attiecīgā administratīvā akta vai faktiskās rīcības izskatīšanai tiesā.

Tas nozīmē, ka šis nolēmums ir pārsūdzams Iesniegumu likuma 10.panta ceturtās daļas kārtībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 93.panta ceturto daļu, Iesniegumu likuma 10.panta ceturto daļu, 246.-251.pantu, 329. un 331.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

Noraidīt *L.A.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par morālā un personiskā kaitējuma atlīdzinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) Dz.Amerika

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

Tiesnese Dz.Amerika

Rīgā, 2010.gada 29.janvārī